

απόψεις

Τα προγράμματα «χρυσής βίζας»

και η ανταγωνιστική προσπάθεια προσέλκυσης ξένων κεφαλαίων

Τον τελευταίο καιρό γίνεται πολύ συζήτηση για τα προγράμματα «χρυσής βίζας». Τα προγράμματα αυτά αναπτύσσονται σε αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στοχεύουν στην προσέλκυση κεφαλαίων, ιδίως αποταμιευμένων περιουσιών, με αντάλλαγμα την παροχή δικαιώματος διαμονής στην χώρα ή ακόμα και απόκτησης υπηκοότητας. Δέλεαρ συνιστά το γεγονός ότι το φυσικό πρόσωπο αποκτά με τον τρόπο αυτό ευχερή πρόσβαση σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., ακόμη και «ευρωπαϊκή» ταυτότητα.

Ενδεικτικά, το πρόγραμμα της Λετονίας παρέχει άδεια παραμονής έως και πέντε χρόνια, έναντι επένδυσης 80.000 σε επιχειρηματική δραστηριότητα ή 250.000 ευρώ σε αγορά ακινήτου. Το πρόγραμμα της Ουγγαρίας προσφέρει πενταετή άδεια παραμονής καθώς και διαβατήριο για τις εκτός Σένγκεν χώρες, έναντι επένδυσης σε αστικά ακίνητα ή κρατικά ομόλογα αξίας τουλάχιστον 300.000 ευρώ. Στη Βουλγαρία, το πρόγραμμα προσφέρει άδεια διαμονής (βίζα) έναντι επένδυσης 500.000 περίπου ευρώ, με ενδιαφέρον στοιχείο τη δυνατότητα επιστροφής του ποσού στον επενδυτή, χωρίς τις αποδόσεις του. Τα προγράμματα της Ουγγαρίας και της Βουλγαρίας προσφέρουν μετά από την πάροδο 8 και 5 ετών αντίστοιχα τη δυνατότητα της υπό προϋποθέσεις απόκτησης υπηκοότητας. Εξαιρετικά ευέλικτα παρουσιάζονται τα αντίστοιχα προγράμματα της Κύπρου και της Μάλτας. Η πρώτη προσφέρει είτε τη δυνατότητα απόκτησης μόνιμης κατοικίας με την άδεια διαμονής να εκδίδεται μέσα σε μόνο δύο μήνες και με υποχρέωση επένδυσης σε ακίνητο ύψους τουλάχιστον 300.000 ευρώ είτε τη δυνατότητα απόκτησης υπηκοότητας μέσα σε περίπου έξι μήνες και με επένδυση περίπου 2.000.000 ευρώ. Η Μάλτα προσφέρει τη δυνατότητα απόκτησης ιθαγένειας με επένδυση 650.000 ευρώ και μάλιστα χωρίς αυτό να συνδυάζεται με υποχρεωτικό χρόνο παραμονής στη χώρα. Παράλληλα, προσφέρει ευνοϊκά προγράμματα μόνιμης κατοικίας. Τέλος, τα προγράμματα της Ισπανίας και της Πορτογαλίας αφορούν αντίστοιχα σε διετή άδεια παραμονής που δύναται να ανανεωθεί, έναντι επένδυσης 500.000 ευρώ. Το ισπανικό πρόγραμμα προβλέπει τη

δυνατότητα παροχής καθεστώτος μόνιμης κατοικίας και μετά από δέκα έτη παροχής ιθαγένειας, υπό την προϋπόθεση πραγματικής παραμονής, απασχόλησης κ.λπ. στη χώρα. Αντίστοιχα, το πορτογαλικό πρόγραμμα παρουσιάζεται πιο ευέλικτο, μια που παρέχει δυνατότητα μόνιμης κατοικίας στην πενταετία και υπηκοότητας στην εξαετία, χωρίς καταρχήν να απαιτείται η διαμονή στη χώρα. Πάντως, μέχρι σήμερα, μικρό ποσοστό των αιτήσεων για απόκτηση «ευρωπαϊκής» υπηκοότητας προέρχεται από τη χρήση των προγραμμάτων αυτών (για το 2016: 0,1%).

Έναντι αυτής της πλειοδοσίας για τη συλλογή επενδύσεων και μάλιστα υπό τον προστατευτικό μανδύα του κρατικού σχεδιασμού, η Ελλάδα έχει πρόσφατα επιλέξει να υιοθετήσει τη δυνατότητα παροχής άδειας διαμονής πολιτών τρίτων χωρών (βίζα), υπό τον όρο της επένδυσης των φυσικών προσώπων σε ακίνητα αξίας 250.000 ευρώ. Μάλιστα, η άδεια διανομής παραχωρείται και για τους συγγενείς πρώτου βαθμού του φυσικού προσώπου που πραγματοποιεί την επένδυση (σύζυγο, τέκνα, γονείς). Συνολικά, έως και τον τρέχοντα Σεπτέμβριο, στο πλαίσιο του ελληνικού προγράμματος χρυσής βίζας, έχουν χορηγηθεί 3.154 άδειες διαμονής με την πλειοψηφία τους να αφορά σε Κινέζους (1.521), Ρώσους (438), Τούρκους (337), Λιβανέζους (113) και Αιγύπτιους (112) και με ακίνητα που ανήκουν κυρίως στη διοικητική περιφέρεια του Πειραιά (872), της Αθήνας (812), της Παλλήνης (597), του Πολύγυρου (190), των Χανίων (141) και της Θεσσαλονίκης (133).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η εκφρασθείσα πρόθεση της Κυβέρνησης να επεκτείνει το πρόγραμμα αυτό, διευρύνοντας τις κατηγορίες των επενδύσεων που θα συνιστούν την αναγκαία προϋπόθεση για την χορήγηση άδειας διαμονής. Εξετάζονται οι περιπτώσεις της αγοράς ομολόγων, της αγοράς μετοχών εισηγμένων στο ΧΑΑ εταιρειών, της δημιουργίας προθεσμιακών καταθέσεων σε τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα, της τοποθέτησης σε ελληνικά Α/Κ κ.ά.

Ενδιαφέρον ακόμη, παρουσιάζει η πρόσφατη αντίδραση της Ε.Ε., σχετικά με το καθεστώς χορήγησης αδειών παραμονής και ιθαγένειας. Κατά την Επίτροπο της ΕΕ για τη Δικαιοσύνη Βέρα Γιούροβα, θα πρέπει να τεθούν υπό εξέταση όλα τα σχετικά προγράμματα, ώστε να εξασφαλισθεί ότι αυτά δεν χρησιμοποιούνται ως κερκόπορτες για τη νομιμοποίηση παράνομων δραστηριοτήτων και των κερδών που από αυτές παράγονται. Ακόμη, θα πρέπει να τεθούν προϋποθέσεις ελέγχου των φυσικών προσώπων τρίτων χωρών προς τα οποία παρέχονται τα υπό κρίση προνόμια.

Είναι προφανές ότι εκτός από τον οικονομικό ανταγωνισμό που κρύβεται πίσω από τα προγράμματα αυτά, κρύβεται και ο κίνδυνος της ελεύθερης διακίνησης προσώπων και κεφαλαίων στην Ε.Ε., χωρίς αποτελεσματικό μηχανισμό ασφάλειας. Επομένως, χωρίς να επιθυμούμε να περιορίσουμε την ανάπτυξη του εργαλείου αυτού για την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων στη χώρα, θα πρέπει να ενεργοποιηθούμε ώστε παράλληλα να δημιουργήσουμε το αναγκαίο πλέγμα ασφάλειας και ελέγχου.

Ασπασία Μάλλιου